

ФИНАНСОВОЕ И НАЛОГОВОЕ ПРАВО

УДК 347.73

ЗАХОДИ ФІНАНСОВО-ПРАВОВОГО ПРИМУСУ В СИСТЕМІ АДМІНІСТРУВАННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ

Олександр ОЗЕРУГА,

здобувач

Науково-дослідного інституту публічного права

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена елементу системи адміністрування митних платежів – заходам фінансово-правовому примусу. Розкрито сутність та ознаки фінансово-правового примусу. Виділено передумови застосування фінансово-правового примусу у відносинах, пов'язаних з адмініструванням митних платежів. Визначено місце та роль заходів фінансово-правового примусу в системі адміністрування митних платежів. Виокремлено заходи фінансово-правового примусу, які застосовуються у разі невиконання або неналежного виконання обов'язку зі сплати митних платежів. З'ясовано сутність заходів фінансово-правового примусу щодо стягнення митних платежів. Наведено особливості та надано характеристику заходів фінансово-правового примусу, пов'язаних із невиконанням або неналежним виконанням обов'язку зі сплати митних платежів.

Ключові слова: адміністрування, митні платежі, фінансово-правовий примус, обов'язок зі сплати митних платежів, податкове законодавство, митне законодавство.

FINANCIAL AND LEGAL COERCION MEASURES IN THE SYSTEM OF THE ADMINISTRATION OF CUSTOMS PAYMENTS

Oleksandr OZERUHA,

Applicant of Scientific Institute of Public Law

SUMMARY

The article is devoted to the element of the system of administration of customs payments – measures of financial-legal coercion. The essence and features of financial-legal coercion are revealed. The preconditions of application of financial-legal coercion in the relations connected with administration of customs payments are allocated. The place and role of measures of financial-legal coercion in the system of administration of customs payments are determined. The measures of financial-legal coercion are applied, which are applied in case of non-fulfillment or improper fulfillment of duty on payment of customs payments. The essence of measures of financial and legal coercion for collecting customs payments is clarified. The peculiarities and characteristics of measures of financial-legal coercion connected with non-fulfillment or improper fulfillment of duty for payment of customs payments are given.

Key words: administration, customs payments, financial and legal coercion, duty to pay customs duties, tax legislation, customs legislation.

Постановка проблеми. Адміністрування митних платежів являє собою відносини, врегульовані нормами різної галузевої належності, які спрямовані на забезпечення грошових надходжень у вигляді митних платежів до державного бюджету України, учасниками яких є уповноважені державою органи у сфері реалізації державної митної політики та платники податків. Особлива роль у цих відносинах належить нормам фінансового права, оскільки за їх допомогою здійснюється справляння митних платежів, контроль правильності обчислення, своєчасності та повноти сплати митних платежів, заходи щодо примусового стягнення митних платежів. Водночас різна спрямованість інтересів суб'єктів адміністрування митних платежів породжує конфлікти у сфері фінансово-правового регулювання і зумовлює порушення правових норм, що, своєю чергою, викликає потребу застосування фінансово-правового примусу. За таких умов саме заходи фінансово-правового примусу дають змогу поновити права і законні інтереси держави на отримання коштів від сплати митних платежів.

Актуальність останніх досліджень і публікацій. Окремим питанням фінансово-правового регулювання митних платежів присвячені праці таких вчених, як: М.П. Кучерявенко, Ю.В. Оніщик, Н.Ю. Пришва, Т.О. Проценко, А.В. Саленков, О.О. Семчик та ін. Розробка проблематики фінансово-правового примусу була предметом наукового пошуку Н.В. Гребенюк, Б.Н. Закаряна, Д.О. Коваль, Ю.О. Ровинського, Д.М. Шутліва та ін. Однак питання заходів фінансово-правового примусу в системі адміністрування митних платежів залишились поза увагою вітчизняних науковців.

Метою статті є з'ясування особливостей застосування заходів фінансово-правового примусу у разі невиконання або неналежного виконання обов'язку зі сплати митних платежів та визначення їх видів, місця та ролі в системі адміністрування митних платежів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Традиційно поняття «примус» тлумачиться як натиск з чийого боку; зусилля над собою; зумовлена кимось або

чимось необхідність діяти певним способом, незалежно від бажання [1]. Примус – невід’ємний складник функціонування державної влади, а значить, і держави в цілому. Це повністю відповідає сутності права і правової системи в цілому, враховує відмінності останньої від інших видів соціальних систем, де діють механізми реалізації, здатні обійтися без юридичних санкцій, що ґрунтуються на можливості застосування державного примусу задля належної поведінки суб’єктів [2, с. 107].

Під державним примусом слід розуміти психологічний або фізичний вплив державних органів (посадових осіб) на певних осіб з метою спонукати, примусити їх виконувати правові норми [3, с. 163]. Ознаками державного примусу є засоби впливу: на поведінку зобов’язаних осіб, зумовлені певними повноваженнями державних органів; які безпосередньо закріплені виключно публічно-правовими нормами; які стосуються майнових, особистих та організаційних обмежень прав та обов’язків зобов’язаних осіб; підставами застосування яких має бути лише протиправне діяння цих осіб [4, с. 40].

Одним із видів державного примусу є фінансово-правовий, примусові заходи якого визначаються предметом фінансово-правового регулювання – відносини, що виникають у процесі публічної фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування щодо формування, розподілу, перерозподілу та використання фінансових ресурсів з метою реалізації своїх завдань. Підставою фінансово-правового примусу є протиправна поведінка у формі невиконання (неналежного виконання) встановленого фінансовим законодавством обов’язку, а його метою – охорона суб’єктивного права, передбаченого фінансово-правовою нормою [5, с. 11].

На думку Е.С. Дмитренко, примус у фінансовому праві закріплений нормами права владно-примусовий вплив держави в особі уповноважених нею органів на суб’єктів фінансового права у разі вчинення ними фінансових правопорушень. Цей вплив здійснюється шляхом встановлення для суб’єктів публічних фінансових правовідносин певних негативних наслідків у вигляді обмежень особистого, організаційного або майнового характеру з метою охорони фінансових правовідносин, покарання правопорушників, попередження правопорушень та спонукання суб’єктів фінансових правовідносин до дотримання належної поведінки у сфері фінансової діяльності [6, с. 222].

Досліджуючи особливості державного примусу у сфері публічних фінансів Н.А. Саттарова визначає фінансово-правовий примус як вплив уповноважених державних органів, посадових осіб на свідомість і поведінку суб’єктів фінансових правовідносин шляхом застосування до них у встановленому процесуальному порядку примусових заходів, зазначених у санкціях (диспозиціях) фінансово-правових норм і пов’язаних із настанням для них негативних наслідків особистого, майнового, організаційного характеру з метою боротьби з правопорушеннями та іншими небажаними наслідками, а також охорони і подальшого розвитку суспільних відносин у сфері фінансової діяльності держави [7, с. 75]. Своєю чергою М.Б. Разгільдієва під фінансово-правовим примусом розуміє додаткове правове обмеження, зумовлене невиконанням (неналежним виконанням) фінансово-правового обов’язку, спрямоване на охорону суб’єктивного права, що реалізується в порядку, встановленому фінансово-правовими нормами [5, с. 11].

До особливих ознак фінансово-правового примусу, які відрізняють його від інших видів державного примусу, О.С. Емельянов відносить такі: об’єктом фінансово-правового примусу є фонди грошових коштів; заходи фінансово-правового примусу застосовуються у тих випадках, коли є необхідність привести поведінку власників грошо-

вих коштів у відповідність до вимог законодавства; фінансово-правовий примус може застосовуватися незалежно від наявності між сторонами відповідного охоронного правовідношення організаційного підпорядкування; для фінансово-правового примусу характерне поєднання поза-судового та судового порядку застосування його заходів; фінансово-правовий примус регулюється фінансово-правовими нормами, які встановлюють виключний перелік заходів примусу, підстав, умов та порядок їх застосування; фінансово-правовий примус спрямований на забезпечення дотримання фінансової дисципліни [8, с. 87–88].

Враховуючи п. 6 ч. 2 ст. 544 Митного кодексу України (далі – МК України), одним зі складників адміністрування митних платежів є застосування заходів щодо примусового стягнення митних платежів [9]. У такому разі йдеться про фінансово-правовий примус, адже примусове стягнення митних платежів здійснюється у процесі публічної фінансової діяльності та спрямоване на формування державного бюджету України. Фінансово-правовий примус у відносинах, пов’язаних з адмініструванням митних платежів, зумовлений імперативним виконанням обов’язку зі сплати митних платежів платником податків. У разі його невиконання або неналежного виконання держава в особі уповноважених органів у сфері реалізації державної митної політики здійснює примусовий вплив на платника податків з метою захисту публічного фінансового інтересу.

Передумовами застосування фінансово-правового примусу у відносинах, пов’язаних з адмініструванням митних платежів, є: 1) особливості правової природи митних платежів; 2) специфічність суб’єктного складу фінансових правовідносин у сфері державної митної справи; 3) особливості методу правового регулювання фінансових правовідносин у сфері державної митної справи; 4) бюджетоутворююче значення доходів від сплати митних платежів; 5) закріплення обов’язку зі сплати митних платежів у законодавчих актах; 6) конституційний характер обов’язку зі сплати митних платежів; 7) наявність ухилення від сплати митних платежів; 8) наявність фінансових правопорушень під час адміністрування митних платежів; 9) конфліктність фінансових правовідносин у сфері державної митної справи.

Відповідно до ч. 1 ст. 303 МК України у разі несплати або неповної сплати митних платежів у встановлений строк такі платежі стягуються в порядку та строки, визначені Податковим кодексом України (далі – ПК України) [9]. З наведеної норми витікає, що МК України передбачає можливість застосування уповноваженими органами фінансово-правового примусу за невиконання або неналежне виконання підвладним суб’єктом адміністрування митних платежів обов’язку зі сплати митних платежів, однак не визначає його специфіку в сфері митного регулювання, а містить тільки норму, яка зобов’язує звертатись до податкового законодавства.

Якщо підвладний суб’єкт адміністрування митних платежів не сплатить своєчасно суму коштів, яку платник податків мусить сплатити до державного бюджету як митний платіж у встановлений законодавством строк, то ця сума коштів визнається податковим боргом, яка разом з перерахованими пенями утворює податкову заборгованість платника податку перед державою. Згідно з пп. 14.1.175 п. 14.1 ст. 14 ПК України, податковий борг – це сума узгодженого грошового зобов’язання, не сплаченого платником податків у встановлений цим Кодексом строк, та непогашеної пені, нарахованої у порядку, визначеному цим Кодексом [10].

У такому разі уповноважені державою органи у сфері реалізації державної митної політики до платника податків застосовують низку забезпечувальних способів виконання обов’язку зі сплати митних платежів з метою надходження

коштів до державного бюджету. Засоби забезпечення виконання обов'язку зі сплати митних платежів застосовуються переважно у тих випадках, коли платник податків уже здійснив правопорушення – свідомо або через помилку, необачність тощо [4, с. 303]. Основною метою застосування таких заходів є попередження протиправної та стимулювання належної поведінки осіб, зобов'язаних сплачувати митні платежі, у розумінні сумлінного виконання ними своїх обов'язків і виключення обставин, що перешкоджають нормальній діяльності контролюючих органів за допомогою адекватного правового впливу [11, с. 407]. Відповідно до Глави 9 ПК України до способів забезпечення виконання обов'язку зі сплати митних платежів належать податкова застава та адміністративний арешт майна.

Згідно з пп. 14.1.155 ст. 14 ПК України, податкова застава – це спосіб забезпечення сплати платником податків грошового зобов'язання та пені, не сплаченим таким платником у строк, визначений цим Кодексом [10]. Податкова застава є одним із найбільш ефективних способів забезпечення виконання зобов'язання, тому що у цьому разі обмежуються права платника податків щодо розпорядження власним майном, що, своєю чергою, негативно позначається на здійсненні подальшої фінансово-господарської діяльності платника податків [12, с. 9].

На підставі аналізу ПК України можна виокремити характерні риси податкової застави, що підкреслюють її примусовий характер: 1) право податкової застави виникає у разі порушення встановлених у ПК України строків сплати суми податкового зобов'язання, тобто з моменту виникнення у платника податку податкового боргу, – з дня, наступного за днем строку сплати відповідного митного платежу; 2) податкова застава – це спосіб забезпечення сплати платником податків не тільки грошового зобов'язання, але й пені, не сплаченим таким платником у строк, визначений ПК України; 3) право податкової застави виникає на підставі Закону, тобто не потребує ухвалення відповідного рішення контролюючим органом; 4) пріоритет публічних інтересів над приватними; 5) операції із заставленим майном мають бути обов'язково узгоджені з контролюючим органом; 6) ст. 95 ПК України закріплює строк тривалості податкової застави в 60 календарних днів, після чого контролюючий орган здійснює за платника податків і на користь держави заходи щодо погашення податкового боргу такого платника податків шляхом стягнення коштів, які перебувають у його власності, а в разі їх недостатності – шляхом продажу майна такого платника податків, яке перебуває у податковій заставі [13, с. 169–170].

Варто відзначити, що, крім забезпечувальної функції, податкова застава виконує також функції припинення та відновлення. Зміст припиняючої функції податкової застави полягає у тому, що вона застосовується з метою спонукання платника податків до належного виконання необхідних дій шляхом автоматичного впровадження персональних організаційно-майнових обмежень. Відновлювальна функція податкової застави реалізується у разі невиконання платником податків обов'язку з погашення податкового боргу шляхом подальшого продажу майна, що перебуває у податковій заставі [14, с. 11].

Ще одним зі способів забезпечення виконання обов'язку зі сплати митних платежів є адміністративний арешт майна. Відповідно до ст. 94 ПК України адміністративний арешт майна платника податків є винятковим способом забезпечення виконання платником податків його обов'язків, визначених законом. Арешт майна може бути повним або умовним. Повним арештом майна визнається заборона платнику податків на реалізацію прав розпорядження або користування його майном. Умовним арештом майна визнається обмеження платника податків щодо реалізації

прав власності на таке майно, що полягає в обов'язковому попередньому отриманні дозволу керівника (його заступника або уповноваженої особи) контролюючого органу на здійснення платником податків будь-якої операції з таким майном. Арешт на майно може бути накладено за рішенням керівника контролюючого органу (його заступника), обґрунтованість якого протягом 96 годин має бути перевірена судом. Арешт коштів на рахунку платника податків здійснюється виключно на підставі рішення суду шляхом звернення контролюючого органу до суду [10].

Арешт майна може бути застосовано, якщо з'ясується одна з таких обставин: 1) платник податків порушує правила відчуження майна, що перебуває у податковій заставі; 2) фізична особа, яка має податковий борг, виїжджає за кордон; 3) платник податків відмовляється від проведення документальної перевірки за наявності законних підстав для її проведення або від допуску посадових осіб органу державної податкової служби; 4) відсутні дозволи (ліцензії) на здійснення господарської діяльності, а також у разі відсутності реєстраторів зозахоронкових операцій, зареєстрованих у встановленому законодавством порядку, крім випадків, визначених законодавством; 5) відсутня реєстрація особи як платника податків в органі державної податкової служби, якщо така реєстрація є обов'язковою відповідно до ПК України, або коли платник податків, що має податковий борг, вчиняє дії з переведення майна за межі України, його приховування або передачі іншим особам; 6) платник податків відмовляється від проведення перевірки стану збереження майна, яке перебуває у податковій заставі; 7) платник податків не допускає податкового керуючого до складення акта опису майна, яке передається в податкову заставу [10]. Законодавчі підстави для застосування адміністративного арешту вказують на те, що такий забезпечувальний захід може бути пов'язаний як з наявністю у платника податків податкового боргу, так і не пов'язаний з наявністю у платника податків податкового боргу [13, с. 172].

Особливості адміністративного арешту майна полягають у такому: 1) є виключним способом забезпечення виконання обов'язку зі сплати митних платежів; 2) правовий режим майна, що перебуває в адміністративному арешті, залежить від його виду (повного чи умовного); 3) його накладення передбачає право платника податків на відшкодування збитків та немайнової шкоди, завданих контролюючим органом внаслідок неправомірного застосування арешту майна такого платника податків, за рахунок коштів державного бюджету; 4) передбачає спрощену процедуру звільнення майна з-під адміністративного арешту; 5) лише контролюючий орган має право обирати вид адміністративного арешту майна та строк, виходячи з конкретної ситуації [13, с. 182].

Необхідно зазначити, що ПК України передбачає такі примусові заходи, як зупинення видаткових операцій на рахунках платника та заборона відчуження платником податків свого майна, спрямовані на виконання обов'язку зі сплати митних платежів.

Право контролюючого органу щодо зупинення видаткових операцій на рахунках платника передбачено у пп. 20.1.31 та 20.1.32 ст. ПК України, згідно з якими уповноважені органи мають право: звертатися до суду щодо зупинення видаткових операцій платника податків на рахунках такого платника податків у банках та інших фінансових установах, у тому числі у разі недопущення посадових осіб контролюючих органів до обстеження території та приміщень; звертатися до суду, якщо платник податків перешкоджає виконанню податковим керуючим повноважень, визначених цим Кодексом, щодо зупинення видаткових операцій на рахунках платника податків

шляхом накладення арешту на цінні папери та/або кошти та інші цінності такого платника податків, що знаходяться в банку, та зобов'язання такого платника податків виконати законні вимоги податкового керуючого, передбачені цим Кодексом [10].

Відповідно до п. 89.4 ст. 89 ПК України у разі якщо платник податків, що має податковий борг, не допускає податкового керуючого для здійснення опису майна такого платника податків у податкову заставу та/або не подає документів, необхідних для такого опису, то контролюючий орган звертається до суду щодо заборони відчуження таким платником податків майна [10]. Умовами такого припиняючого заходу є одночасна наявність двох умов: 1) податкового боргу платника податку; 2) перешкодження такого платника податку діям контролюючого органу з оформлення і передавання майна платника податку-боржника у податкову заставу [15, с. 74]. З огляду на це загальна заборона відчуження майна платника податків, хоча і є за змістом подібною до податкової застави, а за формою – зупинення видаткових операцій на рахунках платника податків, однак має власну особливість, що і дає змогу розглядати її як окрему форму припиняючого заходу податково-правового примусу [16, с. 120].

Наступним примусовим заходом, спрямованим на виконання обов'язку зі сплати митних платежів, є пеня. У ст. 302 МК України встановлено, що після закінчення встановлених цим Кодексом та ПК України строків сплати митних платежів на суму податкового боргу нараховується пеня у розмірі та порядку, визначених ПК України. У разі направлення гаранту претензій щодо сплати митних платежів відповідно до ПК України пеня нараховується на строк, що не перевищує трьох місяців з дня, наступного за днем закінчення строку виконання зобов'язань, забезпечених гарантією. Під час здійснення перевезень за процедурою МДП нараховування пені призупиняється на строк до трьох місяців з дня отримання претензії гарантійним об'єднанням і поновлюється, якщо після закінчення цього строку претензія залишається неврегульованою. Пеня сплачується незалежно від застосування інших заходів відповідальності за порушення вимог законодавства України, визначених цим Кодексом, ПК України та іншими законами України. Пеня нараховується платником податків самостійно та сплачується одночасно зі сплатою митних платежів. Сплата, стягнення та повернення пені здійснюються за правилами, встановленими законом для сплати, стягнення та повернення митних платежів [9].

Відповідно до пп. 14.1.162 п. 14.1 ст. 14 ПК України пеня – це сума коштів у вигляді відсотків, нарахована на суми грошових зобов'язань у встановлених цим Кодексом випадках та не сплачена у встановлені законодавством строки [10]. Згідно з п. 129. 4 ст. 129 ПК України, нарахування пені відбувається із розрахунку 120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України, чинної на момент виникнення підстав для нарахування пені, за кожний календарний день [10]. Нарухування пені за своєю природою є компенсаційним правопоновлювальним заходом, що використовується як примус до платників податків для нівелювання шкідливих наслідків неповного або несвоєчасного надходження коштів від митних платежів до державного бюджету [16, с. 132].

До примусових заходів стягнення митних платежів слід також віднести форми стягнення податкового боргу, а саме: 1) списання коштів з рахунків платника, що має податковий борг; 2) вилучення готівкових коштів боржника; 3) продаж майна платника, що перебуває у податковій заставі; 4) дебіторська заборгованість платника податків, строк погашення якої настав та право вимоги якої переведено на контролюючі органи; 5) фінансування за рахунок

коштів державного та місцевих бюджетів для погашення податкового боргу державних підприємств, які не підлягають приватизації, та комунальних підприємств. Кожна із форм стягнення податкового боргу має наступати послідовно одна за іншою, доки не буде погашено весь податковий борг або останній буде не визнаний у встановленому порядку безнадійним. Такий послідовний перехід зумовлений різним ступенем ефективності для цілей правовідновлення кожної із таких форм [17, с. 147–148].

Серед примусових заходів стосовно виконання обов'язку зі сплати митних платежів важливе місце належить фінансово-правовій відповідальності. Фінансова відповідальність за порушення митного законодавства – це правовідносина, що виникають у зв'язку із вчиненням фінансового правопорушення у сфері державної митної справи, змістом яких є застосування уповноваженими державними органами до правопорушника заходів покарання, передбачених фінансово-правовими санкціями [18, с. 22–23]. Каральні заходи фінансово-правового примусу спрямовані не лише на припинення правопорушення або поновлення порушеного права. Вони полягають у накладенні на платника податків, який порушив приписи фінансово-правових норм, додаткових виплат як покарання. Це дає змогу державі не тільки відшкодувати збитки і таким чином відновити порушені інтереси держави, а й змінити юридичний статус особи-правопорушника шляхом покладання на платника додаткових обов'язків [19, с. 152]. Особливостями каральних заходів фінансово-правового примусу є те, що вони виконують передусім функцію покарання; спрямовані проти порушника фінансово-правових норм; для їх застосування необхідна наявність саме правопорушення; тягнуть, окрім необхідності виконання порушеного обов'язку, додаткове обтяження для порушника правових норм [20, с. 11]. Фінансово-правова відповідальність платника податків у зв'язку з невиконанням або неналежним виконанням обов'язку зі сплати митних платежів регулюється Главою 11 ПК України.

Доцільно також звернути увагу на те, що межі застосування фінансово-правового примусу є ширшими, ніж звичайна реакція держави на протиправне діяння, вони також торкаються питань попередження та виявлення таких правопорушень. Попередження реалізується уповноваженими органами, що контролюють правильність обчислення та внесення митних платежів. Для публічного інтересу багато вигідніше попередити правопорушення або виявити його ознаки на первісних етапах вчинення, ніж намагатись припинити правопорушення, об'єктивна сторона якого повністю була реалізована, і наслідки чого вже чинять свій шкідливий вплив на розвиток відносин у фінансовій сфері, насамперед заважаючи повному та своєчасному отриманню коштів від сплати митних платежів до державного бюджету. Безпосереднім прикладом застосування превентивних заходів фінансово-правового примусу є повноваження контролюючих органів із проведення документальних перевірок дотримання вимог законодавства з питань державної митної справи та зустрічних звірок платників податків (ст. ст. 345–354 МК України) [16, с. 91–92].

Таким чином, до заходів фінансово-правового примусу у разі невиконання або неналежного виконання обов'язку зі сплати митних платежів необхідно віднести такі як: документальна перевірка дотримання вимог законодавства з питань державної митної справи, зустрічна звірка, адміністративний арешт майна, податкова застава, зупинення видаткових операцій на рахунках платника, заборона відчуження платником податків свого майна, стягнення податкового боргу, пеня, штраф.

Висновки. Система адміністрування митних платежів спрямована на виконання обов'язку зі сплати митних пла-

тежів платниками податків як у добровільному порядку, так і примусовому. У разі невиконання (неналежного виконання) обов'язку зі сплати митних платежів законодавець передбачає можливість застосування заходів, пов'язаних із примусом. Заходи фінансово-правового примусу посідають важливе місце в системі адміністрування митних платежів. Їх метою є захист фінансових правовідносин у сфері державної митної справи, забезпечення правопорядку у сфері фінансово-правового регулювання митних відносин, забезпечення реалізації обов'язку зі сплати митних платежів. Заходи фінансово-правового примусу, спрямовані на виконання обов'язку зі сплати митних платежів, можуть бути превентивними, припиняючими, правопоновлювальними та каральними.

Список використаної літератури:

1. Словник української мови. Академічний тлумачний словник. URL: <http://sum.in.ua/s/prymus> (дата звернення: 15.07.2019).
2. Коломоєць Т.О. Адміністративний примус у публічному праві України: теорія, досвід та практика реалізації : моногр. Запоріжжя : «Поліграф», 2004. 404 с.
3. Адміністративне право України : підручник / Ю.П. Битяк, В.М. Гарашук, О.В. Дьяченко та ін.; за ред. Ю.П. Битяка. Київ : Юрінком Інтер, 2006. 544 с.
4. Самсін І.Л. Податкове зобов'язання в механізмі фінансово-правового регулювання (методологічний аспект) : дис. ... докт. юрид. наук. Харків, 2014. 393 с.
5. Разгильдієва М.Б. Теория финансово-правового принуждения и сферы его применения : автореф. дисс... докт. юрид. наук : 12.00.14. Саратовская государственная юридическая академия. Саратов, 2011. 54 с.
6. Дмитренко Е.С. Юридична відповідальність суб'єктів фінансового права у механізмі правового забезпечення фінансової безпеки України : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2009. 592 с.
7. Саттарова Н.А. Принуждение в финансовом праве. Москва : Издательство «Юрлитинформ», 2006. 392 с.
8. Емельянов А.С. Реализация охранительной функции финансового права : дисс... докт. юрид. наук : 12.00.14. Государственный университет–Высшая школа экономики. Москва, 2005. 327 с.
9. Митний кодекс України : Закон України від 13 березня 2012 року № 4495-VI. *Голос України*. 2012. № 73–74 (5323–5324). С. 21–62.
10. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13–14, № 15–16, № 17. Ст. 112.
11. Кучеров И.И. Теория налогов и сборов (правовые аспекты) : монография. Москва : ЗАО «ЮрИнфоР», 2009. 473 с.
12. Дуравкін П.М. Забезпечення виконання податкового обов'язку : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2010. 18 с.
13. Беспалова А.О. Правове регулювання адміністрування податків і зборів в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2015. 233 с.
14. Кириченко В.В. Способи забезпечення виконання податкового обов'язку : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2005. 18 с.
15. Закарян Б.Н. Правовідновлювальні заходи в податково-правовому регулюванні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 17 с.
16. Гребенюк Н.В. Функції податково-правового примусу : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Класичний приватний університет. Запоріжжя, 2017. 199 с.
17. Закарян Б.Н. Правовідновлювальні заходи в податково-правовому регулюванні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2016. 212 с.
18. Оніщик Ю.В. Фінансова відповідальність за порушення митного законодавства України: сутність та проблемні моменти. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2017. № 2. С. 19–25.
19. Тимченко А.М. Види примусових заходів у податковому праві : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2011. 213 с.
20. Тимченко А.М. Види примусових заходів у податковому праві : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2012. 18 с.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Озеруга Олександр Володимирович – здобувач Науково-дослідного інституту публічного права

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Ozeruha Oleksandr Volodymyrovych – Applicant of Scientific Institute of Public Law

ozeruga@i.ua